

Nový zákon o odpadech

V úředním věstníku EU byla 22. listopadu 2008 publikována směrnice Evropského parlamentu a Rady ES č. 98/2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic – tzv. rámcová směrnice o odpadech (dále jen *směrnice*). Do 12. prosince 2010 mají členské státy převzít požadavky *směrnice* do vnitrostátních právních řádů. Nová *směrnice* nahrazuje několik platných právních předpisů ES v oblasti nakládání s odpady, konkrétně směrnici 75/439/EHS o zneškodňování odpadních olejů, směrnici 91/689/EHS o nebezpečných odpadech a směrnici 2006/12/ES o odpadech.

Předkládaným návrhem nového zákona o odpadech dojde v plném rozsahu k nahrazení platné právní úpravy, tj. zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Účelem nového zákona je zejména transpozice požadavků vyplývajících ze *směrnice*.

Platný zákon o odpadech byl již sedmákrát novelizován, především z důvodu postupné transpozice požadavků vyplývajících z dalších právních předpisů ES. Na základě posouzení nových požadavků vyplývajících z nové *směrnice* o odpadech a v zájmu přehlednosti právní úpravy v této oblasti předložilo Ministerstvo životního prostředí (MŽP) nikoliv pouhou novelizaci platné právní úpravy, nýbrž návrh zcela nového zákona.

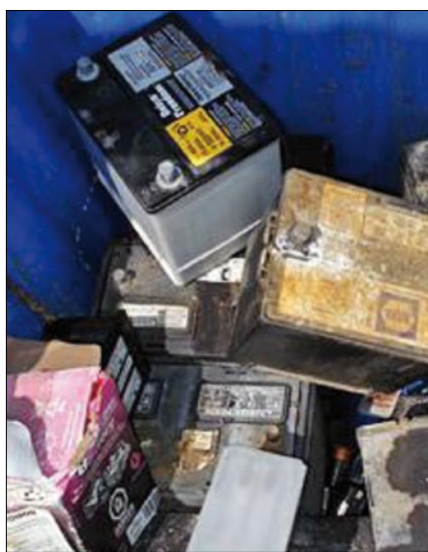
Základním věcným cílem navrhovaného zákona je motivace k dodržování odpovídající hierarchie nakládání s odpady, zejména snaha snížit množství odstraňovaných odpadů, a naopak zvýšit jejich materiálové využívání. Tomuto cíli odpovídá nastavení systému ekonomických nástrojů, spočívající zejména v postupném navyšování poplatků za vybrané způsoby odstraňování odpadů. Za účelem zabránění únikům nezaplatněného materiálu ukládaného na skládky se navrhuje zpoplatnit též ukládání odpadů jako technologického materiálu.

V oblasti komunálního odpadu se navrhuje zavedení jediného systému platby za komunální odpad, a to ve výši odpovídající nákladům obcí na svoz a odstranění směsného komunálního odpadu. Navrhovaná úprava by měla ve větší míře motivovat k nižší produkci netříděných odpadů a současně zamezit problémům a stížnostem občanů, kteří by se mohli stát plátcí více poplatků zároveň vzhledem k vlastnictví nemovitosti nebo trvalému či přechodnému pobytu v různých obcích s různými způsoby platby za komunální odpad.

V návaznosti na požadavek *směrnice* se zavádí povinnost zpracovat programy předcházení vzniku odpadů, které budou obsahovat konkrétní opatření a cíle k předcházení vzniku odpadů. Obce musí umožnit svým občanům třídít základní druhotné suroviny

(papír, sklo, plast, kovy a nápojové kartony). Povinnost umožnit shromažďování biologicky rozložitelného odpadu z domácností bude první dva roky platit pouze pro části obce s převládající zástavbou rodinných domů.

Část osmá, která upravuje problematiku vybraných výrobků, je v souladu se *směrnici* založena na koncepci rozšířené odpovědnosti výrobce za odpad vznikající z jeho výrobků. Výrobce je povinen financovat veškeré náklady spojené s odpadními výrobky, zejména jejich zpětný odběr a následné materiálové využití, a to v takovém rozsahu, aby

bylo dosaženo úrovně zpětného odběru a recyklačních cílů stanovených pro jednotlivé druhy výrobků zákonem, popř. evropskými předpisy. Dochází k významné změně v režimu zpětně odebraných výrobků. Zatímco podle platné právní úpravy se použitý výrobek stává odpadem až ve chvíli předání osobě oprávněné k jeho využití nebo odstranění, podle tohoto návrhu se stává odpadem už okamžikem odevzdání ke zpětnému odběru.

Návrh zákona dále usiluje o nastavení transparentních pravidel v praxi kolektivních systémů v jednotlivých skupinách elektrozařízení, které pro výrobce elektrozařízení zajišťují plnění zákonem stanovených povinností. Výslovně se též připouští působení více kolektivních systémů i v rámci jedné skupiny elektrozařízení.

Ustanovení upravující skládkování odpadů se mění tak, aby bylo dosaženo plné slučitelnosti se *směrnici* 1999/31/ES o skládkách odpadů. Provoz skládky se rozděluje na tři fáze, přičemž každá bude schvalována jako samostatné zařízení. Souhlas k provozu jednotlivých fází provozu skládky bude krajský úřad vydávat až po provedeném vlastním místním šetření. Nově bude provozovatel skládky povinen složit finanční rezerva-

vu ještě před zahájením provozu první fáze provozu skládky.

Významnou změnou je i ustanovení o zrušení mobilních zařízení ke sběru a výkupu odpadů, které je důležitým krokem proti mizení odpadů z evidence odpadů a proti zbytečnému zatěžování orgánů veřejné správy velkým počtem rozhodnutí o souhlasu k provozu těchto mobilních zařízení.

Zavádí se centrální informační systém odpadového hospodářství, který zřizuje, spravuje a provozuje MŽP jako informační systém veřejné správy. Navržená koncepce vychází z dlouhodobého systematicky připravovaného záměru sledování údajů o produkci, způsobech nakládání s odpady a obaly a údajů o zařízeních.

Změny některých definic reagují na potřebu zajištění souladu s definicemi *směrnice* i na praktické problémy. Jde mj. o pojmy odstraňování a využívání odpadů, jejichž dosavadní definice, založené na neúplných seznamech činností, vyvolávaly četné výkladové problémy. Co se týká klíčové definice odpadu, návrh zákona stanoví (v souladu se *směrnici*) podmínky, za kterých není nutné považovat věc za odpad, nýbrž za vedlejší produkt, a kritéria, za kterých je možné uznat, že se odpad stal výrobkem.

„Baterkovou novelu“ podepsal prezident

Prezident Václav Klaus podepsal zákon dne 22. července 2009, kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Novela ukládá členským státům zajistit do roku 2012 sběr alespoň čtvrtiny baterií a akumulátorů. Do roku 2016 to pak má být alespoň 45 %. Výrobci budou nově muset zajistit na vlastní náklady zpracování odpadních baterií a akumulátorů. Jejich spalování bude zakázáno. Povinností výrobců také bude zajistit, aby se na každé baterii s obsahem těžkých kovů objevil symbol použité chemikálie. Sběrné dvory v obcích budou muset být vybaveny na zpětný odběr použitých akumulátorů. Novela také zpřísňuje limity obsahu kadmia a rtuti při výrobě baterií a akumulátorů. Novela naopak ruší povinnost výrobce předat odběrateli technickou dokumentaci prokazující splnění požadavků pro uvedení baterií nebo akumulátorů na trh. Součástí novely je také osvobození od ekologického poplatku při registraci staršího ojetého auta pro vybrané motoristy. Týkat se to má např. těžce zdravotně postižených osob nebo lidí, kteří převádějí automobil kvůli dědictví nebo vypořádávají majetek po rozvodu. Nově by také nemuseli platit poplatek majitelé historických vozidel zapsaných ve zvláštním registru.

[Tiskové materiály Verlag Dashöfer.]